

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2024 m. gegužės 2 d.
(OR. en)

9370/24

ESPACE 45

PRANEŠIMAS

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
kam:	Nuolatinių atstovų komitetui / Tarybai
Dalykas:	<i>Pasirengimas 2024 m. gegužės 23–24 d. Tarybos(konkurencingumas (vidaus rinka, pramonė, moksliniai tyrimai ir kosmosas)posėdžiui</i> ES kosmoso teisės aktas. ES veiklos kosmose sauga, atsparumas ir tvarumas – <i>Pasikeitimas nuomonėmis</i>

Rengiantis 2024 m. gegužės 23 d. Konkurencingumo tarybos posėdyje įvyksiančiam pasikeitimui nuomonėmis, delegacijoms pridedamas pirmininkaujančios valstybės narės pranešimas „**ES kosmoso teisės aktas. ES veiklos kosmose sauga, atsparumas ir tvarumas**“.

ES kosmoso teisės aktas. ES veiklos kosmose sauga, atsparumas ir tvarumas

Pasikeitimas nuomonėmis

Politinis kontekstas

Vykdamt veiklą kosmose susiduriama su vis daugiau įvairiapusių iššūkių. Kai kurie iš jų pastaruoju metu tapo dar labiau neatidėliotini, todėl Sąjunga ir valstybės narės turėtų imtis veiksmų. Šiuo dokumentu siekiama pasirengti ministrų pasikeitimui nuomonėmis, kad jie pasidalytų savo mintimis apie atitinkamus būsimo Sąjungos kosmoso teisės akto aspektus, kol Komisija pateiks pasiūlymą.

Iššūkiai

Pirma, dėl tam tikrų orbitų (visų pirma žemosios Žemės orbitos) perkrovos didėja susidūrimo rizika, kurią lemia sparti privačių bendrovių veiklos kosmoso sektoriuje plėtotė. Šie pavojai gali turėti rimtų pasekmių, pavyzdžiui, gali būti sutrikdytos įprastos operacijos orbitoje, padaryta žala palydovams ir jie būtų prarasti, sustabdytos kosmoso technologijomis grindžiamos paslaugos (kai kurios iš jų yra ypač svarbios) ir sukelti susidūrimai su kosmoso objektais orlaiviams grįžtant į Žemę. Dėl šių scenarijų orbitos galiausiai taptų nebetinkamos naudoti ateities kartoms.

Antra, geopolitiniai įvykiai didina kibernetinių išpuolių ir elektroninių trukdžių kosmoso infrastruktūroje riziką. Kibernetiniai išpuoliai (kai kuriuos iš jų remia valstybės) vis dažniau nukreipiami į kosmoso įrenginius. Be to, dėl sudėtingos kosmoso įrenginių struktūros (įvairių sąveikaujančių segmentų, plataus išpuolių spektro, kelių patekimo vietų, kuriomis gali pasinaudoti potencialūs išpuolių vykdytojai), jų nusidėvėjimo (senos telekomunikacijų infrastruktūros, sunkumų, susijusių su jų pataisomis ir remontu) ir viešųjų pirkimų procesų (sudėtingų tiekimo grandinių) kosmoso infrastruktūra tapo pažeidžiamu taikiniu.

Reaguojant į šiuos iššūkius taip pat labai svarbu mažinti veiklos kosmose poveikį aplinkai ir sumažinti priklausomybę nuo ne ES technologijų ir žaliavų.

Veiksmai

Valstybės narės yra pradėjusios reaguoti į šiuos iššūkius ir yra priėmusios kosmoso srities teisės aktus, kad būtų galima apibrėžti veiklą kosmose ir suteikti jai leidimus. Šiandien vienuolika valstybių narių kosmoso srityje yra priėmusios nacionalinės teisės aktus, o dar daugiau valstybių narių tokius aktus rengia. Šių teisės aktų taikymo sritis ir išsamumas labai skiriasi. Atsižvelgdama į tai, Europos Komisija pasiūlė parengti ES kosmoso teisės aktą, kad būtų nustatytos bendros taisyklės dėl veiklos kosmose saugos, atsparumo ir tvarumo. Atsižvelgiant į nacionalinę kompetenciją, ES kosmoso teisės aktu būtų sudarytos sąlygos sukurti ES veiklos kosmose bendrąją rinką.

Europos Komisija pradėjo konsultacijas tiek su valstybėmis narėmis, tiek su pramonės atstovais, be kita ko, dėl atitinkamų numatomo ES kosmoso teisės akto ramsčių.

- Pagal saugos ramsť visų pirma būtų padedama pašalinti susidūrimo riziką (t. y. būtų įgyvendinamos susidūrimo vengimo, erdvėlaivių manevringumo, padėties nustatymo orbitoje priemonės) ir kosminių šiukšlių susidarymo riziką (t. y. bus rengiami kosminių šiukšlių kiekio mažinimo planai) tiek paleidimo įrenginių, tiek palydovų atžvilgiu.
- Pagal atsparumo ramsť ES kosmoso pramonėje daugiausia dėmesio būtų skiriama rizikos vertinimui bei saugumo rizikos scenarijams ir būtų nuosekliai didinamas visų kosmoso infrastruktūros segmentų (antžeminių, kosmoso ir jungčių segmentų) apsaugos lygis.
- Pagal tvarumo ramsť būtų sukurtas pagrindas bendroms taisyklėms, pagal kurias būtų apskaičiuojamas veiklos kosmose aplinkosauginis pėdsakas, siekiant ilgainiui šį pėdsaką sumažinti.

Klausimai diskusijai

Europos kosmoso pramonės, visų pirma MVĮ ir startuolių, konkurencingumas turi būti stiprinamas. ES kosmoso teisės aktu neturėtų būti pernelyg reglamentuojama pramonė, jis neturėtų būti vienodai taikomas visiems pramonės subjektams, o **proporcingumas** turėtų būti vienas iš svarbiausių aspektų. Šis aktas turėtų būti skirtas tiek ES, tiek ne ES veiklos vykdytojams, norintiems teikti kosmoso technologijomis grindžiamas paslaugas ES bendrojoje rinkoje; juo turėtų būti sprendžiamos galimo rinkos iškraipymo problemos. Jis turėtų duoti aiškos naudos pramonei, pavyzdžiui, supaprastinti administravimą, sudaryti vienodas sąlygas, užtikrinti didesnę apsaugą ir stabilumą pritraukiant investicijas. Privalomi reikalavimai taip pat turėtų būti taikomi proporcingai. ES kosmoso teisės akte taip pat turėtų būti numatytos pagalbinės priemonės, kuriomis būtų sudarytos palankesnės sąlygos kosmoso pramonei laikytis privalomų reikalavimų, pavyzdžiui, gebėjimų stiprinimo, techninės pagalbos ir finansinės paramos srityje.

Dabartinėmis geopolitinėmis aplinkybėmis būtina nuosekliai didinti visų palydovų operatorių ES, visų segmentų (kosmoso, antžeminių ir duomenų jungčių) ir visų įrenginių (komercinių, vyriausybinių, priklausančių ES) kosmoso sistemų apsaugos ir atsparumo lygį. Taisyklėmis turėtų būti užtikrintas visapusiškas teisinis tikrumas kosmoso pramonės subjektams, o **atsparumas ir konkurencingumas** turėtų būti užtikrinami tuo pačiu metu.

Pagrindiniai tarptautiniai valstybiniai kosmoso srities subjektai suintensyvino savo reglamentavimo veiksmus, visų pirma susijusius su kosmoso eismo valdymu bei kibernetiniu saugumu, ir aktyviai dalyvauja formuojant atitinkamus tarptautinius standartus. Todėl svarbu kuo greičiau imtis veiksmų siekiant užtikrinti, kad ES kosmoso pramonė nebūtų verčiama laikytis kitų jurisdikciją turinčių subjektų nustatytų standartų ar normų. Vykdamas Sąjungos veiksmus ES užsitikrintų patikimo tarptautinio subjekto statusą, be kita ko, nustatant normas ir standartus.

Ministrų prašoma atsakyti į šiuos klausimus:

Klausimai

1. Kaip geriausiai užtikrinti, kad ES kosmoso teisės aktu būtų sustiprintas ES kosmoso pramonės konkurencingumas?
2. Kaip geriausiai pasinaudoti ES kosmoso teisės akto teikiamais privalumais siekiant padidinti kosmoso sistemų atsparumą?